

KRIMINALOMSORGEN

Tilbakeføringsgarantien

Tanker & tips

Nr. 1, november 2010

På vei mot en "trygg og forutsigbar" løslatelse

Arbeidet med å virkeliggjøre intensjonene i "Tilbakeføringsgarantien" (heretter kalt TG) som ble lansert i SoriaMoria I, videreført i SoriaMoria II og tydelig beskrevet i Stortingsmelding 37, er nå godt i gang. Tilbakeføringsprosjektet har en tidsramme på to år fra juni 2010, og ventes å være fullført ved utgangen av juni 2012.

Visjon:

Ved utgangen av juni 2012 skal ingen "forlades i det kritiske Øieblik". Tvert om: alle som forlater fengsel eller friomsorg etter endt soning, skal ha noe å gå til, noe å leve av, et sted å bo, helsehjelp og ellers det de trenger for å kunne stå på egne ben.

Mål:

Å forebygge tilbakefall

Å sikre at domfelte får del i sine borgerrettigheter

Målgruppe:

Alle som avslutter en straffegjennomføring eller varetekt i kriminalomsorgen

Prosjektfilosofi:

Kriminalomsorgen har i mange år jobbet med å etablere gode samarbeidsrutiner med andre etater og mye har skjedd. Det er alt dette tilbakeføringsgarantien skal bygge videre på, forsterke og kanskje utvide. Av den grunn er filosofien at vi nå først og fremst skal:

- spille på den kompetansen som finnes
- bruke etablerte arenaer
- lage små arbeidsgrupper
- holde effektive møter
- sikre sammenheng og helhet i løslatelsesarbeidet

Der arenaene ikke finnes, må de selvsagt etableres og der kompetansen mangler, må den skaffes. Med små arbeidsgrupper menes at det godt kan lages undergrupper som bare jobber med ett tema og som blir underleverandør til den regionale arbeidsgruppa.

Effektive møter har sin bakgrunn i erkjennelsen av at det er en kunst å holde seg "til saken". Gjør en det, vil effektiviteten kunne økes vesentlig.

Sammenheng og helhet er avgjørende viktig med sikte på den oppfølgingen som skal skje etter løslatelsen.

Enkelte milepæler høsten 2010

*Ansettelse av 25 TG-koordinatorer

- Seminar for sosialkonsulenter
- Regionkontaktsamling
- Informasjonskampanje
- Kurs om TG på KRUS
- Opprettelse av et statssekretærutvalg

Organisering

Sentral prosjektgruppe

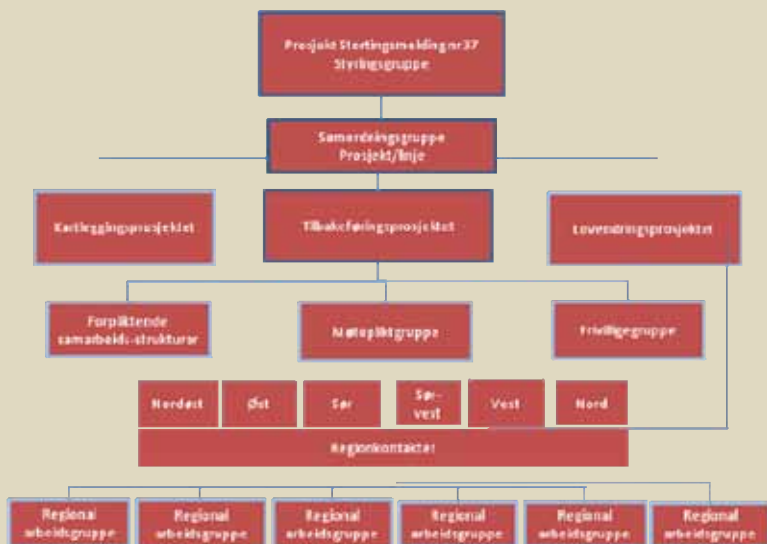
I den sentrale prosjektgruppa sitter: Torbjørn Eriksen, Kristin Tandberg, Gro B Solbakken Månsson og Inger Marie Fridhov.

Undergrupper

Tre undergrupper jobber med følgende temaer: De frivillige, Forpliktende samarbeidsstrukturer og Møteplikten

Regionkontakter

Metoderådgiverne i hver region er regionkontakter for implementeringen av TG. De er i ferd med å etablere regionale arbeidsgrupper

Strategi for regionale arbeidsgrupper

De regionale arbeidsgruppene kan bli helt sentrale og strategiske i implementeringen av tilbakeføringsgarantien. Det foreligger et mandat.

Råd 1: Studer mandatet og velg dere ut et par tre felt som dere vil starte å gjøre noe med, innen utgangen av året.

Det er dere som kjenner ytre etat. Det er dere som kjenner hvilke hinder som kan vanskeliggjøre å nå målet. Både de hindrene som befinner seg i egen etat og de som befinner seg i andre etater.

Råd 2: Definer tre forhold som dere vil forsøke å endre/ etablere.

Informasjon er en vesentlig faktor når noe skal endres /implementeres. Det er viktig at korrekt informasjon når ut til dem som skal jobbe med saken.

Råd 3: Sørg for å informere og kommunisere jevnlig med alle som kommer til å bli berørt.

Tilbakeføringsprosjektet har to ”fronter”. Én inn mot egen etat, én ut mot andre etater. Mye er gjort mange steder i forhold til begge.

Råd 4: Start med å forankre tankegangen og målene i lederskapet i egen etat.

Friomsorgen vil få en større og større rolle i straffegjennomføringen. Det er en utfordring å etablere gode samarbeidsformer mellom friomsorgen og fengslene.

Råd 5: Sørg for å trekke med friomsorgen på bred basis fra dag 1.

Tips fra Kommunenes Interesseorganisasjon (KS)

Vi har spurt kommunenes interesseorganisasjon om hvilke grep de synes kriminalomsorgen bør ta for å komme i god kontakt med kommunene.

Her er hva de foreløpig rådet oss til:

1. De 50 største

Kriminalomsorgen bør satse på å ha en tett kontakt med de 50 største kommunene i landet. De fleste straffedømte kommer fra disse og det er dit de skal etter løslatelsen.

2. Vær OBS på Politirådene

Her er ordførere, rådmenn og politimestere og eventuelle etatssjefer samlet med jevne mellomrom først og fremst med et kriminalitetsforebyggende sikte. Tilbakeføringsgarantien representerer et sterkt sekundærforebyggende perspektiv. Politirådene kan slik sett bli en viktig arena både for informasjon og strategi i tilbakeføringsarbeidet.

3. Andre mulige kontaktarenaer

- Boligpolitisk ledermøte
- Regionale og lokale bolig konferanser
- Regionale startlån-konferanser
- Fylkeskonferanser hvor ordførere og rådmenn er til stede

- Region-konferansene til Kommunenes interesseorganisasjon, Justisdepartementet, KRÅD og Vesta.
- Fylkesmannens/ fylkes-kommunens faste møter med kommunene på både politisk og administrativt nivå. Her møter også helseforetakene i mange tilfeller.

Tips fra Kriminalforsorgen i Danmark

Kriminalforsorgen i Danmark har i samarbeid med andre sentrale etater utarbeidet prosjektet "God løsladelse". De har prøvd ut en modell i tre år og på det grunnlag gir de nå ut "Overordnede anbefalinger" sammen med Sosialministeriet, Innenriksministeriet, (kommunaldepartementet, Arbeidsministeriet og kommunene.

Essensen av deres erfaringer er følgende:

- Det bør lovfestes at det er hjemsteds-kommunene ved innsettelse som har saksbehandlingsansvaret fram til et eventuelt kommunebytte.
- Kriminalomsorgen er pålagt å lage fremtidsplaner for alle innsatte.
- Det bør lovfestes at kriminalomsorgen sammen med arbeidsmarkedsetaten felles har ansvar for at fremtidsplanene effektueres.
- Selv om domfelte har gjort seg skyldig i en disiplinærforseelse, skal kriminalomsorgen i alle fall sørge for at både friomsorgen og kommunen senest fire uker før løslatelse får beskjed.
- Ingen skal løslates til ingen ting.
- Fengsel og friomsorg pålegges å informere hverandre gjensidig om rutiner og prosedyrer med henblikk på å styrke og utvikle samarbeidet.
- Alle ledernivå i kriminalomsorgen skal intensivere styringen og dokumentasjonen av arbeidet med fremtidsplaner og løslatelse.

- Ledelsen i fengslene og friomsorgen bør i fellesskap holdes ansvarlig for at lovgivning og administrative bestemmelser om fremtidsplaner overholdes.
- Kriminalomsorgen skal på alle ledelsesnivå sikre at det arbeides systematisk med kartlegging og fremtidsplaner.
- Både fengslene og friomsorgen skal arbeide resultatorientert fram imot en god løslatelse fra første innsettelsesdag.
- Fengselsledelsen skal sikre synliggjøring og tydeliggjøring av kompetanse-, ansvars- og oppgavefordeling mellom de forskjellige faggruppene i fengslet.
- Kommuner anbefales spesifikt å forholde seg til det tverrsektorielle samarbeide i anstrengelsene for å sikre domfeltes reintegrering i samfunnet.
- Kommunene og kriminalomsorgen oppfordres til å inngå, og sikre overholdelse av, samarbeidsavtaler.
- Det skal tydeliggjøres for samarbeidspartnerne hvilke avdelinger i kommunen som har ansvar for hvilke oppgaver når det gjelder løslatte.

- Organiseringen av samarbeidet må presiseres og presenteres på kommunens hjemmesider.
- Kommuner skal helt konkret avklare og synliggjøre hvilken avdeling og saksbehandler som har ansvaret for samarbeidet med fengslene om løslatelser.
- Kommunene skal sikre at domfeltes sak holdes åpen under soning når det gjelder forberedelse av løslatelsen, samarbeidet om fremtidsplanen og den konkrete planleggingen av løslatelsen.

Som dere ser har de i Danmark kommet mye lengre enn vi har her i landet.

Det er langt fram til vi kan håpe at tilbakeføringsgarantien lovfestes både i kriminalomsorgens lovverk og i andre etaters lovverk. Men mye kan gjøres uten det også.

Det er tre ting som er viktige å merke seg:

1. Når de i Danmark snakker om fremtidsplaner, kalles det handleplaner. Det finnes én sentral handleplan som kriminalomsorgen og kommunene er enige om.
2. Det er også utarbeidet en felles mal for avtaler mellom kriminalomsorgen og kommunene. Avtaler som omfatter alle forhold – ikke bare bolig.
3. De overordnede anbefalingene kommer ikke bare fra kriminalomsorgen, men fra Kommunaldepartementet, Arbeidsdepartementet, Sosialdepartementet og kommunene. (KS)

Alle disse tre forholdene avspiler at ”God løsladelse” er forankret på topplan – i samarbeidende departementer, i kriminalomsorgen og i kommunene. OG – at det jobbes med å få lovfestet gode, felles løslatelsesprosedyrer. Alt sammen noe vi bør strekke oss etter i Norge.

Tilbake til "gamlelandet"

I vårt norsk TG-prosjekt jobber vi med en tidshorisont på et halvt år av gangen med sluttdato juni 2012. Rom ble som kjent ikke bygget på en dag. Det vil ikke dette prosjektet heller.

Vi skal holde dere orientert med jevne mellomrom med slike informasjonssendinger som dette. Vi vil også besøke regionene og orientere om status. Neste nummer av TG-tanker&tips vil komme rundt årsskriftet. Her snakker vi litt om Friomsorgens rolle, 6 myter om TG og litt til.

Tekst: Inger Marie Fridhov, KSF

